

Alice Szczepaniková, M.Phil.
Vědecká pracovnice na katedře Sociologie
University of Warwick
Velká Británie

Věc: Připomínky k **Národnímu akčnímu plánu boje proti terorismu** (aktualizované znění pro léta 2007 – 2009)

Oblast 3: Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů

Oproti ostatním oblastem akčního plánu zůstává tato část značně nepropracovaná. Jak níže vysvětluji, mnohé termíny jsou zde používány jakoby s odkazem na obecné povědomí o problematice. Vzhledem k tomu, že obecná úroveň vědění o vztahu mezi terorismem a migrací či integrací cizinců je v současné době ve stádiu prvotního vývoje, může nejasnost tohoto dokumentu vést k nebezpečným zkreslením a zjednodušením. Tyto by se pak mohly značně negativně odrazit při implementaci daných opatření a mohly by přinést nežádoucí výsledky.

1. **Neúspěšná integrace cizinců sice může vést k etnickým, národnostním, náboženským či kulturním konfliktům**, jak se v dokumentu uvádí, **tyto konflikty však nelze považovat za jednoznačnou cestu k terorismu**. Podívejme se například na historii imigrace do zemí západní Evropy, ačkoli tam k těmto konfliktům v minulých desetiletích docházelo například pod vlivem neúspěšného zvládnutí integrace imigrantů, kteří přišli v rámci poválečného nábory pracovní síly ze zahraničí (typickým příkladem jsou občané Turecka žijící v Německu). Jejich postavení v Německu sice vedlo k mnohým konfliktům národnostního či kulturního charakteru, nevyústily však v žádné teroristické akty ze strany imigrantů.
2. **Jakékoli tvrzení spojující nebezpečí terorismu s imigranty by mělo být založeno na analýze stávající situace v dané zemi a informovaném zvážení existence rizik**. Dokument akčního plánu hovoří o možném propojení terorismu a imigrace **bez jediného konkrétního příkladu z českého kontextu**, který by poukazyval na skutečnost, že toto propojování je oprávněné. Hrozí tedy vytváření asociací: imigrant = potenciální terorista, které jsou pro úspěšnou integraci velmi nepříznivé. **Navrhují proto, aby se diskuse o takovýchto rizicích spjatých s migrací pohybovala na konkrétnější rovině s příklady a věcným poukazem na možné hrozby**.
3. Dokument opakovaně operuje s termínem: **UZAVŘENÉ PŘISTĚHOVALECKÉ KOMUNITY, nikde v textu však tento termín není blíže popsán a vysvětlen**. Tuto skutečnost považuji za problematickou. Stačí si jen položit několik otázek, které jasně poukazují na vágnost a přílišnou „ohebnost“ tohoto výrazu: Co činí přistěhovaleckou komunitu otevřenou? To, že se její členové chovají a vypadají podobně jako majoritní společnost? To, že jsou integrováni do institucí této majority? Možná. Potom ale pachatelé teroristických útoků ze 7.7.2005 v Londýně byli jednoznačně představiteli otevřené přistěhovalecké komunity. Jak se později ukázalo, spolu se svými rodinami žili západním způsobem života a všichni získali vzdělání v místních vzdělávacích institucích. Lze si také položit otázku: co činí přistěhovaleckou komunitu uzavřenou? Ani zde se v textu nenabízejí jasné odpovědi, chybí také příklady z českého kontextu.

Department of Sociology

The University of Warwick
Coventry CV4 7AL United Kingdom
Tel: +44 (0)24 76524771
Fax: +44 (0)24 76523497
Email: Alice.Szczepanikova@gmail.com

Aby mohl být termín „uzavřená přistěhovalecká komunita“ používán v souvislosti s teroristickou hrozbou pro Českou republiku, a aby mohla být činěna opatření, jak této hrozbě zamezit, je třeba nejprve tento výraz jasně a srozumitelně definovat a naznačit příklady, kdy je možné jej aplikovat na skupinu cizinců.

4. K bodu 3.2: „Zahraniční zkušenosti dokazují, že klíčovým nástrojem prevence vytváření ghett (uzavřených sociálně vyloučených komunit) a procesu radikalizace některých jejich obyvatel je aktivní komunikace bezpečnostních složek s orgány regionální a místní samosprávy.“

S tímto východiskem se sice dá souhlasit, je ovšem zřejmé, že pro prevenci vytváření sociálně vyloučených komunit nestačí pouhé zapojení bezpečnostních složek a orgánů regionální a místní samosprávy. **Primárně je nutné zapojit samotné komunity imigrantů, kteří by tímto vyloučením mohli být ohroženi.** Zkušenosti ze zemí západní Evropy ukazují, že pocity vyloučení uvnitř cizineckých komunit a jejich radikalizace pramení právě za skutečnosti, že je o nich rozhodováno bez jejich aktivní účasti. Jinak řečeno, cizinci se mohou cítit vyloučení a pod zvýšenou kontrolou, pokud integrační a bezpečnostní politiky budou vnímat jako: o nás bez nás. Například zkušenosti z Velké Británie ukazují, že zapojení představitelů menšinových národnostních a náboženských skupin do jednání o otázkách integrace a bezpečnosti je velmi prospěšné. Konkrétním příkladem je třeba MINAB (The Mosques & Imams National Advisory Board = Národní poradní sbor mešit a imámů), který vznikl na podnět fóra představitelů všech větších britských islámských organizací. Toto fórum bylo svoláno v roce 2005 z podnětu britského Ministerstva vnitra brzy po červencových bombových útocích v Londýně. Dnes MINAB vydává vlivná prohlášení propagující nekonfliktní soužití menšin v kulturně pestré britské společnosti. Otevřeně také hovoří třeba o tom, že nucené sňatky nejsou součástí islámské tradice a že ženy by měly zastupovat vlivnější role v Islámu. Tyto organizace jsou dnes nejhlasilivějšími oponenty extremistických akcí příslušníků náboženských skupin, jež se zaštiťují Islámem.

Inspirace tímto příkladem by mohla sloužit jako způsob jak **předejít tomu, že se s představiteli menšin začne seriózně jednat až ve chvíli, kdy nastanou závažné problémy.** Proto by mělo dojít k **vydělení části prostředků na podporu přistěhovaleckých organizací a jejich zapojování do veřejné diskuse o podobě a předcházení možných bezpečnostních rizik spjatých s migrací.** Prvním krokem tímto směrem by mohlo být **přeložení tohoto Národního akčního plánu boje proti terorismu do několika jazyků a cíleného oslovení již existujících sdružení přistěhovalců v ČR** (pokud tak nebylo dosud učiněno).

Dále by měly být do této spolupráce **zapojeny nevládní neziskové organizace, které s migranty pracují a mají tak podrobné informace o tom, co k tomuto vyloučení může přispívat.** Již nyní jsou mnohé z nich financovány ze státních prostředků a fondů Evropské unie, aby vyvíjely aktivity podporující integraci cizinců. Bylo by proto na místě jejich zkušeností naplno využít.

5. K Sekci II.: Předkládací zpráva – v této části je pozitivně zhodnocen **Dopad materiálu na oblast rovnosti žen a mužů** se závěrem: „V kontextu plnění některých úkolů je zprostředkovaně možné očekávat pozitivní dopad materiálu na uvedenou oblast (prostřednictvím aktivit v rámci některých přistěhovaleckých komunit, jejichž tradice mohou být s principem rovnosti mužů a žen v rozporu).“

Toto tvrzení je problematické, protože v předchozích částech textu problematice genderové rovnosti není věnován žádný prostor, není proto jasné, z čeho toto tvrzení vychází. Ovšem snaha zohlednit genderovou rovnost je bezpochyby ocenění hodná. Konkrétní kroky, které by k tomuto cíli mohly vést: 1) **při zapojování přistěhovaleckých komunit, je třeba dbát na to, aby byly reprezentovány všechny jejich složky a tedy jak muži, tak i ženy,** aby bylo možné zohlednit různé názory a pohledy na otázky integrace a bezpečnosti; 2) **dříve než budou některé tradice imigrantů označeny jako „v rozporu s principem rovnosti mužů a žen“, je třeba získat bližší představu o stávajících genderových vztazích v jednotlivých skupinách cizinců.** Toto je možné například podporou výzkumu na toto téma.